مجازآباد

نخستین همایش بین‌المللی اسلام و فضای مجازی

به همت دفتر مطالعات اسلامی فضای مجازی، نخستین همایش بین‌المللی اسلام و فضای مجازی در سال ۱۴۰۱ با هدف تولید دانش، تضارب اندیشه‌ها و ارتباط مستمر با جامعه علمی جهان اسلام برگزار می‌شود.

خبرگزاری «مهر» در این باره نوشته است: به همت دفتر مطالعات اسلامی فضای مجازی، نخستین همایش بین‌المللی اسلام و فضای مجازی در پایان سال ۱۴۰۱ با هدف تولید دانش و نظریه‌پردازی، تضارب اندیشه‌ها و ارتباط مستمر با جامعه علمی جهان اسلام برگزار می‌شود.

برگزاری پیش‌نشست‌های علمی با حضور استادان برجسته داخلی و خارجی به زبان‌های انگلیسی و عربی از جمله برنامه‌های حاشیه‌ای این همایش است.

همچنین مقالات پذیرفته شده در پایگاه‌های پژوهشی معتبر نمایه می‌شود.
لازم به تأکید است تنها مقالات به زبان انگلیسی یا عربی پذیرفته خواهد شد و مقالات تنها از طریق سایت همایش دریافت می‌شود.

نمایشگاه

باغ و گلستانم آرزوست

به مناسبت روز ملی گل، نشست تخصصی هنری-علمی جانبی رویداد نمایشگاهی «باغ و گلستانم آرزوست» در کتابخانه و موزه ملی ملک در تهران برگزار شد. در این نشست تخصصی کیانوش معتقدی با موضوع «نقوش گل در آرایه‌های معماری کاخ‌های تهران» و استاد ولی‌الله مظفریان با موضوع «بررسی تنوع گل‌ها و گیاهان با تکیه بر گونه‌های گیاهی تهران از نگاه گیاه‌شناسی» سخنرانی کردند.

نمایشگاه «باغ و گلستانم آرزوست» با نمایش حدود ۱۰۰ اثر هنری شامل تابلوهای نقاشی، ظرف‌های مینا و سفال با تصویر گل و مرغ و آثار معماری و تزئینات وابسته در ایام دهه کرامت در کتابخانه و موزه ملی ملک گشایش یافته و تا پایان خردادماه پذیرای علاقه‌مندان است.

درباره زندگی و خدمات «احمد عارف الزّین» ادیب لبنانی مدفون در حرم مطهر رضوی

عالمِ روزنامه‌نگار

محمد حسین نیکبخت

توجه به روزنامه در جوامع اسلامی و درک اهمیت آن در تنویر افکار عمومی و نقشی که می‌تواند در جامعه ایفا کند، از اواسط قرن ۱۹ میلادی آغاز می‌شود؛ هر چند که تا پیش از آن، انتشار جراید در برخی مناطق آغاز شده‌بود و مردم با این رسانه مؤثر آشنا بودند. واکنش علما به این ابزار جدید، مانند دیگر ابزارهای وارداتی، تدریجی و توأم با احتیاط بود. در کشور ما، نخستین جراید یا به قول آن روزها «لوایح»، با محتوای دینی و عقیدتی را، مرحوم شیخ شهید، آیت‌الله فضل‌الله نوری در عصر مشروطه منتشر کرد و به دنبال آن، کارایی این ابزار اطلاع‌رسانی برای عموم علما و متدینان، آشکار شد. با این حال، سرعت همه‌گیری روزنامه‌هایی با محتوای دینی در ایران، به اندازه همسایه مسلمان غربی، یعنی سرزمین عثمانی نبود. در امپراتوری عثمانی توجه به روزنامه و تلاش برای انتشار روزنامه‌ها و جرایدی با محتوای اعتقادی و دینی، مدت‌ها قبل از ایران آغاز شد؛ آن‌گونه که در بحبوحه انقلاب مشروطیت در ایران و آغاز انتشار جراید متعدد، در مناطق مختلف عثمانی، روزنامه و مجلات با محتوای اعتقادی و دینی، رواج کامل داشت. یکی از مراکز مهم انتشار چنین نشریاتی، لبنان بود که در آن زمان تحت حاکمیت عثمانی‌ها قرار داشت. شیعیان لبنان که بیش از نیمی از جمعیت این منطقه را تشکیل می‌دادند، با تأسیس مجلات و راه انداختن روزنامه، نقش مهمی در انتشار دیدگاه‌های علما و دفاع از مرزهای عقیدتی شیعیان ایفا کردند. سال ۱۲۸۸ خورشیدی بود که مرحوم احمد عارف الزّین با انتشار مجله «العرفان»، یکی از مهم‌ترین جراید در این زمینه را منتشر کرد؛ مجله‌ای که به جز یک برهه چندساله و دوران تبعید ناشرش، نیم قرن دوام آورد و به یکی از معتبرترین مجلات شیعه در دوران خود تبدیل شد. احمد عارف الزّین، در مهرماه سال ۱۳۳۹، برای زیارت مرقد مطهر امام رضا(ع) به مشهد سفر کرد و در همین سفر بود که بر اثر سکته قلبی درگذشت و در جوار بارگاه منور رضوی، در صحن عتیق(انقلاب)، به خاک سپرده شد.

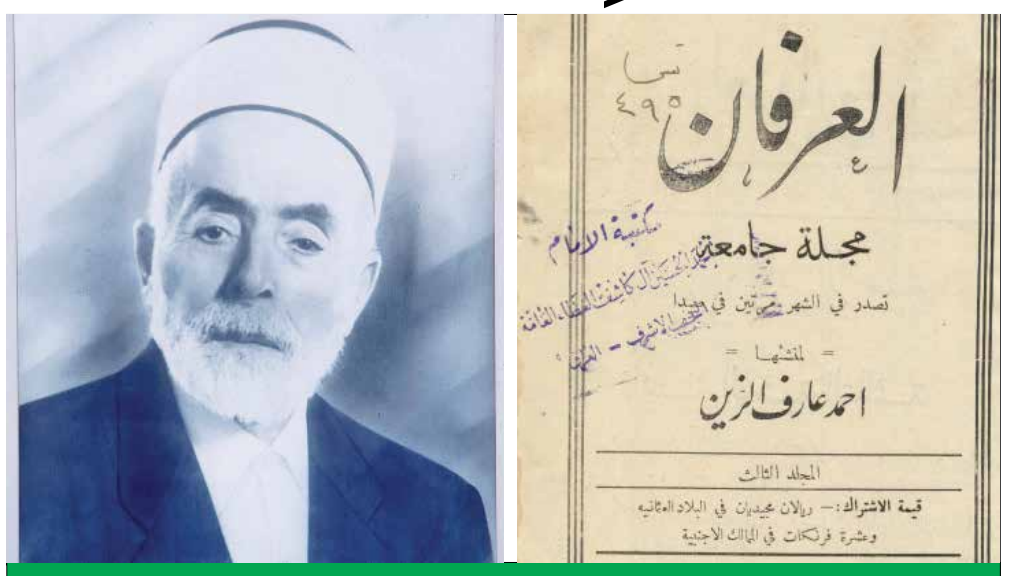

گزیده

با استیلای استعمار فرانسه بر سرزمین لبنان، بعد از جنگ جهانی اول، احمد عارف به تبعید فرستاده شد؛ وی بین سال‌های ۱۳۰۶ تا ۱۳۱۴ خورشیدی را در تبعید و دور از وطن گذراند؛ اما به محض بازگشت به موطن خود، دوباره مجله «العرفان» را با همان محتوای پیشین منتشر کرد.

■ **تولد یک عالم و نویسنده**

احمد عارف الزّین در سال ۱۲۶۲ خورشیدی در روستای «مشحور»، در منطقه جنوبی و شیعه‌نشین لبنان متولد شد و پس از طی دروس مقدماتی در مکتبخانه و مدارس نوینی مانند «مدرسه نبطیه» و «مدرسه حسن یوسف مکی»، به جبل‌عامل رفت و به تحصیل علوم دینی نزد عالم بزرگ لبنانی، علامه سیدعبدالحسین شرف‌الدین پرداخت و بعدها توانست در صیدا، افزون بر تکمیل دانش دینی، به فراگیری زبان‌های فرانسه، تُرکی و فارسی بپردازد. احمد عارف، ذهنی بسیار فعال و باریک‌بین داشت. او با درک ضرورت استفاده از روزنامه و مجله، به عنوان ابزار نوین اطلاع‌رسانی و با حمایت علمایی مانند مرحوم شرف‌الدین، مجله «العرفان» را در سال ۱۲۸۸ خورشیدی، تأسیس کرد. این مجله یکی از معدود مجلاتی بود که هم محتوای دینی و هم مطالب سیاسی و اجتماعی داشت. احمد عارف نسبت به فعالیت‌های استعمارگران در سرزمین‌های اسلامی نگران بود و می‌کوشید درباره تکاپوهای آن‌ها، مطالب به‌روزی را در اختیار مخاطبان قرار دهد. وی در کنار مجله العرفان، برای روزنامه‌های کثیرالانتشار عثمانی هم مطالبی می‌نوشت که با استقبال فراوان روبه‌رو می‌شد؛ از جمله این روزنامه‌ها می‌توان به «ثمرات الفنون» و «حقیقة الاخبار» اشاره کرد.

■ **تبعید و مبارزه با استعمار**

احمد عارف الزّین در سال ۱۲۹۱ خورشیدی، همزمان با شروع درگیری‌های بین‌المللی‌ای که مقدمه‌ای برای آغاز جنگ جهانی اول بود، روزنامه «جبل‌عامل» را منتشر کرد؛ روزنامه‌ای که باید آن را نخستین روزنامه با محوریت اعتقادات شیعی بدانیم. این روزنامه به افشای پشت پرده روابط برخی سران حکومت عثمانی با عوامل اروپایی پرداخت و موجی از خشم علیه این افراد را در جامعه آن روز لبنان و مناطق اطرافش به راه انداخت. نتیجه این اقدام، بازداشت احمد عارف و تعطیلی روزنامه و مجله وی بود. با این حال، مخالفت‌های وی تمامی نداشت.

با استیلای استعمار فرانسه بر سرزمین لبنان، بعد از جنگ جهانی اول، احمد عارف به تبعید فرستاده شد؛ وی بین سال‌های ۱۳۰۶ تا ۱۳۱۴ خورشیدی را در تبعید و دور از وطن گذراند؛ اما به محض بازگشت به موطن خود، دوباره مجله «العرفان» را با همان محتوای پیشین منتشر کرد و به کانون توجه مردم و علمای لبنان تبدیل شد. او با تأسیس یک چاپخانه مدرن در بیروت، به انتشار کتاب‌های دینی، مانند تفسیر «مجمع البیان» پرداخت و از این نظر هم، خدمات شایانی به علاقه‌مندان و طلاب علوم دینی کرد. احمد عارف از همراهان و دوستداران امام موسی صدر در لبنان بود. او پیش از عزیمت به مشهد، به قصد زیارت بارگاه ملکوتی امام رضا(ع)، در گفت‌وگویی با امام صدر، این سفر را آخرین سفر خود دانست و با استناد به خوابی که دیده بود، احتمال داد در جوار حرم رضوی، بدرود حیات بگوید و چنین نیز شد.

من لم یتق وجوه الناس لم یتق الله

آن که از مردم پروا نکند از خدا نیز پروا نمی‌کند.